

A painting of a forest scene. The background is filled with tall, thin trees and dense foliage in shades of green and brown. In the foreground, a light-colored rabbit is depicted from the chest up, looking directly at the viewer. The rabbit has long, floppy ears and a purple collar around its neck. The overall style is painterly and somewhat somber.

om detta
talar man
endast
med kaniner

anna
höglund

om detta talar man endast med kaniner

Text och bild: Anna Höglund

Detta är en bilderbok för tonåringar och för vuxna, en bok som handlar om utanförskap och vilshenhet. Det är en poetisk bok med korta texter och berättande bilder, där det mesta i boken sägs mellan raderna. För varje uppslag finns det frågor både till texten och till bilden.

Vi som har gjort den här lärarhandledningen heter Maria Bolmehag och Christina Strömwall. Vi hoppas att du kommer att få glädje av lärarhandledningen. Välj de diskussionspunkter som passar dig och din klass bäst.

Innehåll

Framsidan	5
<i>"Jag kom till världen en vårdag för tretton år sedan. Jag ångrade mig nästan genast."</i>	5
<i>"Redan som liten hade jag extremt god hörsel."</i>	5
<i>"Det hjälpte inte att stoppa bomull i öronen. Jag hörde för bra helt enkelt. Inte bara med öronen, utan med hela min varelse."</i>	6
<i>"Ibland tror folk att man överdriver. Som när jag var liten och inte ville gå på barnkalas. De tror att man larvade sig. De fattar inte allvaret, att det finns en gräns för vad man orkar med. Själv blev jag med tiden rätt bra på att säga nej."</i>	6
<i>"Jag blev så bra på att säga nej att jag glömde bort hur man säger ja."</i>	6
<i>"Jag minns inte om jag var lycklig eller inte när jag var liten."</i>	6
<i>"Men det händer att jag drömmer om att höra ihop. Hur vet man, hur det borde ha varit?"</i>	7
<i>"Mina närstående, alltså mina föräldrar, står helt nära varandra i köket och ändå är avståndet mellan dem milsvitt."</i>	7
<i>"Samhörighet är kanske något man måste hitta inom sig själv."</i>	7
<i>"Jag minns exakt i vilket ögonblick det stod klart för mig att det fanns ett ord för det jag allt oftare kände. Jag stod och tittade ner i ett dike. När jag tittade upp stod det skrivet över hela allt: Meningslöst. Allt är meningslöst. Det var hemskt, men samtidigt skönt, att det fanns ett ord för det. Andra kaniner före mig hade känt samma sak och gett det ett ord. Det är nästan som ett slags gemenskap."</i>	8
<i>"Egentligen gillar jag andra människor. Men jag behöver vara ensam för att tunnas ut, eller börja tycka likadant som den jag för tillfället befinner mig i samma rum som."</i>	8
<i>"Ibland när jag är med andra, känner jag mig förklädd till någon annan. Någon som visserligen liknar mig, men själv står jag i utkanten."</i>	8
<i>"Särskilt konstigt blir det om jag anstränger mig för att smälta in. Orden samarbetar inte med mig, de lägger sig i bakhåll om jag vill göra en normal kommentar om dagens rätt blir det fel. – Det luktar verkligen stekt fläsk från krematoriet idag."</i>	9
<i>"Jag både är och inte är, den som syns i spegeln. Det som jag tror är jag kan skymta som en skiftning i bilden. Men ingenting är säkert. Felet med mig är att jag är en tänkare som inte kan tänka. Om jag fattar alls, så fattar jag på ett sätt som inte går att förklara eftersom det ligger bredvid orden."</i>	9
<i>"– Var inte så känslig, säger mamma. Det är lätt att säga. Tror hon att det är frivilligt? Tror hon att det är något man väljer?"</i>	9
<i>"Tror hon att det är kul när tårarna kommer brännande upp i ögonen bara för att någon spärrvakt är otrevlig eller för att någon kassörska på ICA är dum i huvudet?"</i>	10
<i>"Vissa dagar är världen så skrämmande att jag inte vågar lyfta blicken från marken. Vad som helst kan hända bara jag går över golvet för att tända lampan. Vissa dagar har jag en stor gaffel inkörd i magen som vrider om tarmspagettin. Vrid, vrid."</i>	10

<i>"När jag var liten brukade min morfar säga att rädsla bara är en gammal vana från förr i tiden, när vi hade många fiender som vi behövde vara rädda för. Nu för tiden bor vi i hus och rädslan fyller ingen verklig funktion längre."</i>	10
<i>"Men gamla vanor är svåra att bli av med. Och det finns väl nya fiender? Om man tänker efter så kan ingenting vara bra utan att samtidigt vara dåligt. Bakom det som är roligt ruvar en skugga av sorgsenhet, som syns om man vrider lite på det. Ju mer man vrider, desto oroligare blir det som man nyss skrattade åt. Undrar om det går att bevisa, rent vetenskapligt alltså, att allting samtidigt är tvärtom."</i>	11
<i>"Man är sin egen värsta fiende, säger morfar. På youtube förklarar en gubbe att allt uppstår ur ljudvibrationer. Gubben visar hur vattenmolekyler bildar olika mönster vid olika ljud. Olika snygga, beroende på vad man säger och hur. Säger man något taskigt till ett glas vatten bildas inga vackra kristallmönster av molekylerna, det blir bara som en osymmetrisk gegg. Ganska läskigt med tanke på hur många idioter det finns i världen. Och om man tänker på att vi består av 60% vatten."</i>	11
<i>"När vi var på väg ut hände en konstig grej. Det varade bara i typ tre sekunder och man kan lätt bortförklara det med att jag inbillar mig saker eller att det bara var en känsla. Men jag vet att det betyder något. Jag såg mig själv när jag råkade möta morfars blick. Eller rättare sagt: Vi var samma."</i>	11
<i>"Man är alla sina åldrar, säger morfar. Därför blir det bättre och bättre ju äldre man blir. Vilket skämt. Först ska man kämpa hela livet och sedan när det äntligen börjar kännas bra, då ska man dö. Jag vet att man kan tänka på ett annat sätt men jag kan inte det just nu. Det är som det är säger bara morfar. Det enda som egentligen är, är det som är just nu och nu är vi här. Fast nu måste jag gå. Ring om du vill ha kaffe."</i>	12
<i>"Tänk om jag blir utskrämd ur mig själv? Om det är därför jag måste spela upp alla händelser och samtal efteråt när jag är ensam. Att det är först då jag kan uppleva vad som hänt och sagts. Att jag bara kan vara i mig själv när jag inte är rädd."</i>	12
<i>"Och där sitter de där som är allt som jag inte är. Snygga, sociala och populära. Jag orkar inte prata med dem."</i>	12
<i>"Jag håller med om att man är sin värsta fiende. Men om allt också är sin egen motsats kan man ju samtidigt vara sin egen bästa vän."</i>	13
<i>"Idag känner jag att allting hänger ihop. Jag hör ihop med allting som finns. Det är en vetenskapligt bevisad känsla, eftersom världen består av samma beståndsdelar som bara omformas och omformas."</i>	13
Efter läsning.....	13

Framsidan

Vad är det här för en bok? Vad tror du boken handlar om?

Titta först på bilden, hela uppslaget dvs fram och baksida. Vad berättar bilden.

Läs sedan baksidestexten, diskutera.

”Jag kom till världen en vårdag för tretton år sedan. Jag ångrade mig nästan genast.”

Jag ångrade mig nästan genast. Vad menas med det?

Bilden: Hur tror du kaninens pappa är? Hur tror du kaninens mamma är?

Jämför mammans, pappans och kaninens ögon. Vad berättar de?

Är kaninen en hon eller en han?

”Redan som liten hade jag extremt god hörsel.”

Vad tror du menas med att kaninen hade god hörsel?

Bilden: Vad ser du på bilden? Varför är mamma och kaninen där?

Var tror du att de är? Varför?

"Det hjälpte inte att stoppa bomull i öronen. Jag hörde för bra helt enkelt. Inte bara med öronen, utan med hela min varelse."

Kan man höra med något annat än öronen (hela min varelse)?

Bilden: Vad berättar bilden? Vilka står bredvid kaninen? Hurdana är de?

Jämför hur parets blickar är mot kaninen på den här bilden och den allra första (när han kom till världen).

"Ibland tror folk att man överdriver. Som när jag var liten och inte ville gå på barnkalas. De tror att man larvade sig. De fattar inte allvaret, att det finns en gräns för vad man orkar med. Själv blev jag med tiden rätt bra på att säga nej."

Vilken upplevelse har du själv av barnkalas? Är du bra på att säga nej?

Diskutera utifrån att bli tagen på allvar, att bli respekterad för den man vill vara och känner. Vad händer med en människa om man hela tiden blir "överkörd".

Bilden: Vad händer? Vad gör de? Vilka är med?

"Jag blev så bra på att säga nej att jag glömde bort hur man säger ja."

Diskutera utifrån texten. Hur kan man bryta ett mönster?

Bilden: Är kaninen glad eller ledsen. Vem pratar kaninen med tror du?

"Jag minns inte om jag var lycklig eller inte när jag var liten."

Var du lycklig när du var liten? Var du olycklig? Berätta.

Bilden: Vilka är det dukat till tror du? Var är de?

”Men det händer att jag drömmer om att höra ihop. Hur vet man, hur det borde ha varit?”

Vem hör du ihop med? Hur vet du det?

Bilden: Vilka känslor känner du när du tittar på bilden? Vem är den stora kaninen? Det står ”Mamma” på skylten längst upp till vänster, varför då tror du?

”Mina närstående, alltså mina föräldrar, står helt nära varandra i köket och ändå är avståndet mellan dem milsvitt.”

Hur tror ni föräldrarna har det i sin relation? Kan man vara nära någon men ändå långt ifrån?

Diskussion kring kroppsspråk, tystnaden- orden som inte sägs.

Bilden: Vad ser du? Vilken är stämningen i köket just nu?

”Samhörighet är kanske något man måste hitta inom sig själv.”

Vad är samhörighet? Känner du samhörighet? Med vem?

Samhörighet inom sig själv, är det att ha en inre styrka? Vad är skillnaden mellan självkänsla och självbild.

Bilden: Vad ser du på bilden? Hänger bilden och texten ihop? Hur – berätta

”Jag minns exakt i vilket ögonblick det stod klart för mig att det fanns ett ord för det jag allt oftare kände. Jag stod och tittade ner i ett dike. När jag tittade upp stod det skrivet över hela allt: Meningslöst. Allt är meningslöst. Det var hemskt, men samtidigt skönt, att det fanns ett ord för det. Andra kaniner före mig hade känt samma sak och gett det ett ord. Det är nästan som ett slags gemenskap.”

Vad tycker du är meningslöst? Det är nästan som ett slags gemenskap – vad menas med den raden?

Kan man känna gemenskap om något är meningslöst?

Bilden: Vilken bildtext tycker du passar till den här bilden?

”Egentligen gillar jag andra människor. Men jag behöver vara ensam för att tunnas ut, eller börja tycka likadant som den jag för tillfället befinner mig i samma rum som.”

Behöver du vara ensam ibland? Tycker du det är jobbigt att vara i samma rum som vissa andra människor? Måste man tycka likadant?

Diskutera utifrån att ha olika roller beroende på vem man umgås med (hemma, i skolan, med kompisar, i fotbollsklubben...)

Bilden: Vad berättar bilderna?

”Ibland när jag är med andra, känner jag mig förklädd till någon annan. Någon som visserligen liknar mig, men själv står jag i utkanten.”

Känner du dig förklädd någon gång?

Bilden: Vad ser du på bilden?

”Särskilt konstigt blir det om jag anstränger mig för att smälta in. Orden samarbetar inte med mig, de lägger sig i bakhåll om jag vill göra en normal kommentar om dagens rätt blir det fel. – Det luktar verkligen stekt fläsk från krematoriet idag.”

Anstränger du dig för att passa in någon gång? När då? Vad betyder krematoriet?

Bilden: Har du någon gång sagt något som har blivit helt fel?

”Jag både är och inte är, den som syns i spegeln. Det som jag tror är jag kan skymta som en skiftning i bilden. Men ingenting är säkert. Felet med mig är att jag är en tänkare som inte kan tänka. Om jag fattar alls, så fattar jag på ett sätt som inte går att förklara eftersom det ligger bredvid orden.”

Jag både är och inte är, den som syns i spegeln – Vad tror du menas med detta?

Bilden: Vad tänker du när du tittar dig i spegeln?

”– Var inte så känslig, säger mamma. Det är lätt att säga. Tror hon att det är frivilligt? Tror hon att det är något man väljer? ”

Är du känslig?

Hur känner man sig när någon inte förstår vad man vill eller när man inte blir accepterad så som man är?

Bilden: Vilken relation tror du mamman och barnet har?

”Tror hon att det är kul när tårarna kommer brännande upp i ögonen bara för att någon spärrvakt är otrevlig eller för att någon kassörska på ICA är dum i huvudet?”

Har du känt tårarna komma brännande någon gång? När då?

Bilden: Hur känner sig kaninen tror du?

”Vissa dagar är världen så skrämmande att jag inte vågar lyfta blicken från marken. Vad som helst kan hända bara jag går över golvet för att tända lampan. Vissa dagar har jag en stor gaffel inkörd i magen som vrider om tarmspagettin. Vrid, vrid.”

Har du känt det som om du har en gaffel inkörd i magen någon gång? När då?

Bilden: Hur hänger bilden och texten ihop här?

”När jag var liten brukade min morfar säga att rädsla bara är en gammal vana från förr i tiden, när vi hade många fiender som vi behövde vara rädda för. Nu för tiden bor vi i hus och rädslan fyller ingen verklig funktion längre.”

Håller du med morfar?

När är du rädd?

Bilden: Vad får du för tankar när du ser på den här bilden?

”Men gamla vanor är svåra att bli av med. Och det finns väl nya fiender? Om man tänker efter så kan ingenting vara bra utan att samtidigt vara dåligt. Bakom det som är roligt ruvar en skugga av sorgsenhet, som syns om man vrider lite på det. Ju mer man vrider, desto oroligare blir det som man nyss skrattade åt. Undrar om det går att bevisa, rent vetenskapligt alltså, att allting samtidigt är tvärtom.”

Har vi nya fiender? Håller du med om att ingenting kan vara bra utan att samtidigt vara dåligt?

Bilden: Varför finns det bara en kanin i klassrummet?

”Man är sin egen värsta fiende, säger morfar. På youtube förklarar en gubbe att allt uppstår ur ljudvibrationer. Gubben visar hur vattenmolekyler bildar olika mönster vid olika ljud. Olika snygga, beroende på vad man säger och hur. Säger man något taskigt till ett glas vatten bildas inga vackra kristallmönster av molekylerna, det blir bara som en osymmetrisk gegg. Ganska läskigt med tanke på hur många idioter det finns i världen. Och om man tänker på att vi består av 60% vatten.”

Vad menas med ”Man är sin egen värsta fiende?”

Bilden: Vad händer på bilden? Vad ser du?

Varför är fönstret ställt på glänt!

”När vi var på väg ut hände en konstig grej. Det varade bara i typ tre sekunder och man kan lätt bortförklara det med att jag inbillar mig saker eller att det bara var en känsla. Men jag vet att det betyder något. Jag såg mig själv när jag råkade möta morfars blick. Eller rättare sagt: Vi var samma. ”

Vad menas med texten?

Diskussion kring arv och miljö.

Bilden: Hurdan är morfar tror du?

”Man är alla sina åldrar, säger morfar. Därför blir det bättre och bättre ju äldre man blir. Vilket skämt. Först ska man kämpa hela livet och sedan när det äntligen börjar kännas bra, då ska man dö. Jag vet att man kan tänka på ett annat sätt men jag kan inte det just nu. Det är som det är säger bara morfar. Det enda som egentligen är, är det som är just nu och nu är vi här. Fast nu måste jag gå. Ring om du vill ha kaffe.”

Man är alla sina åldrar, vad menas med det?

”Jag vet att man kan tänka på ett annat sätt men jag kan inte det just nu” – Hur skulle man kunna tänka?

Bilden: Det ser ut som om morfar har kaninöron, varför tror du att han har det?

”Det är som det är bara, säger morfar. Det enda som egentligen är, är det som är just nu och nu är vi här. Fast nu måste jag gå. Ring om du vill dricka kaffe.”

Vilka motsättningar finns i det han säger. Jämför det man vill och det man gör.

”Tänk om jag blir utskrämd ur mig själv? Om det är därför jag måste spela upp alla händelser och samtal efteråt när jag är ensam. Att det är först då jag kan uppleva vad som hänt och sagts. Att jag bara kan vara i mig själv när jag inte är rädd.”

”Att jag bara kan vara i mig själv när jag inte är rädd” – vad tror du menas med detta?

Bilden: Hur hänger skuggorna ihop i bilden?

”Och där sitter de där som är allt som jag inte är. Snygga, sociala och populära. Jag orkar inte prata med dem.”

Text och Bild: Har du känt så här någon gång? När?

”Jag håller med om att man är sin värsta fiende. Men om allt också är sin egen motsats kan man ju samtidigt vara sin egen bästa vän.”

Är du din egen bästa vän?

Bilden: Hur ser kaninen ut?

”Idag känner jag att allting hänger ihop. Jag hör ihop med allting som finns. Det är en vetenskapligt bevisad känsla, eftersom världen består av samma beståndsdelar som bara omformas och omformas.”

Vad menas med texten?

Bilden: Vad ser ni på bilden? Plötsligt är det fler kaniner, hur hänger det ihop?

Efter läsning

Vad handlar egentligen boken om? Återberätta den.

Hur tycker du bokens bilder är?

Varför är personen en kanin? Det finns bara med en endaste kanin i boken (förutom på den sista bilden), varför är det så tror du?

Ett grundtema i boken är utanförskap. Hur skildrar författaren utanförskapet, ge exempel.

Är kaninen en hon eller en han?

Ibland är kaninens öron neråt, ibland uppåt. Hur hänger det ihop tror du?

Var, geografiskt, tror du handlingen utspelar sig?